

Helse- og omsorgsdepartementet
Teatergata 9
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Høringsinnspill – NHO Geneo til Helse- og omsorgskomiteen om Prop. 1 S (2025 – 2026)

NHO Geneo er landsforeningen for helsenæring, velferd og oppvekst, og representerer nærmere 2.500 bedrifter med 34.500 årsverk i hele Norge. Bransjeforeningene i NHO Geneo består av Legemiddelindustrien (LMI), Melanor (bransjeorganisasjonen for medtek og lab), Helse og Velferd, og Barnehagebransjen.

NHO Geneo mener dette er et budsjettforslag som ikke setter pasientene først, og som ikke evner å prioritere de store utfordringene Norge står overfor i helse- og velferdssektoren. Vi oppfordrer Stortinget innstendig om å legge bedre til rette for konkurransedyktige rammevilkår for helsenæringen i Norge, sikre konkurranse på like vilkår, legge til rette for forutsigbare og langsiktige avtaler med private aktører, bedre tilgangen på effektive legemidler, og gjøre nødvendige investeringer i medisinsk utstyr og teknologi.

Kap. 740 Helsedirektoratet, refusjon for laboratorieanalyser:

Forslaget om å avvile refusjon for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere uten offentlig avtale, innebærer en betydelig svekkelse av pasientenes rettigheter og tilliten til helsepersonells faglige vurderinger. Ved å flytte kostnaden fra staten til den enkelte pasient, øker risikoen for at pasienter avstår fra å ta nødvendige prøver. Dette kan føre til forsinket diagnostisering av alvorlig sykdom, med potensielt livstruende konsekvenser.

Tiltaket er anslått å gi en innsparing på inntil 258 millioner kroner. Denne antatte gevinsten er høyst usikker. Mange pasienter som i dag bruker private tilbydere, vil i praksis bli tvunget over til fastleger og avtalespesialister, ordninger som allerede er under betydelig press. Det vil øke belastningen på det offentlige helsevesenet, føre til lengre ventetider og kan i realiteten øke kostnadene fremfor å redusere dem.

NHO Geneo mener kuttforslaget ikke er konsekvensutredet godt nok, undergraver legers medisinske dømmekraft og vil svekke folkehelsen. Vi ber derfor Stortinget om å beholde refusjonen for laboratorieanalyser.

Kap. 746 Betalingsvillighet for legemidler:

De fire legemiddelpolitiske målene skal ifølge Stortinget vektas likt, men i dag trumfer lavest mulig pris de andre målene om rask og lik pasienttilgang, legge til rette for forskning og innovasjon, og kvalitet i behandlingen.

Norge er det eneste landet som har som legemiddelpolitisk mål at legemidler skal ha «lavest mulig pris». Eksempelvis har Tyskland som sitt mål at legemidler skal ha «riktig pris». Norske legemiddelpriser er betydelig lavere enn andre europeiske land, lavest i pris av våre skandinaviske naboland og senest i legemiddeltilgang for pasienter gjennom det offentlige helsevesenet. I 2024 var ventetiden på innføring av et nytt legemiddel 524 dager i snitt i Norge.

Helseindustrien har lenge slitt med at Norge har vært et lite attraktivt land for investering, forskning og utvikling på grunn av vår legemiddelprising og mangel på insentiver, men det er viktig å understreke at det alvorlig industrien opplever nå er på et helt annet nivå enn det vi har sett tidligere.

En svært lav betalingsvilje kan ikke fortsette å stå i veien for innovasjon og tilgangen pasienter i Norge har på livsnødvendige medisiner. Dersom Norge ikke tar grep i løpet av kort tid er det vanskelig å se for seg at Norge vil være et attraktivt land for kliniske studier og forskningsinvesteringer i fremtiden. Vi frykter også at helseindustriarbeidsplasser flyttes ut av landet, og at legemiddeltilgangen for norske pasienter forverres.

NHO Geneo ber derfor Stortinget om å bedre tilgangen på effektive legemidler for pasienter i Norge, understreke at legemiddelmålene må vektles reelt likt.

Investeringer i medisinsk-teknisk utstyr og teknologi:

Medisinsk-teknisk utstyr (MTU) er en viktig innsatsfaktor i helsevesenet. Dette kan være alt fra blodgassmålere og sårbandasjer til teknologi, røntgen- og MR-maskiner. MTU er også viktig for pasientsikkerheten og en viktig bidragsyter til å avlaste helsepersonell.

I en rapport fra Riksrevisjonen fra 2021 med kritikknivå alvorlig, påpekes det at det investeres for lite i MTU og at tilstanden på MTU-parken i Norge er dårlig. Over halvparten av medisinsk-tekniske utstyr på norske sykehus er i ferd med, eller har allerede, gått ut på dato og bør skiftes ut. Det setter pasientsikkerheten i fare.

Dette er en sak NHO Geneo og bransjeorganisasjonen Melanor har tatt opp gjentatte ganger med Stortinget, med regjeringen og gjennom prosjektet Ventetidsløftet. I august lovet helseminister Jan Christian Vestre (Ap) i et intervju 3 milliarder kroner årlig til investeringer i medisinsk utstyr og teknologi, og at dette var en del av Arbeiderpartiets 10-punktsplan. Derfor er det enda mer kritisk at det ikke er lagt inn noen midler til investering i MTU eller teknologi i budsjettforslaget.

NHO Geneo ber derfor Stortinget om å bidra til avlasting av helsepersonell, øke effektiviteten i helsevesenet og øke pasientsikkerheten gjennom å bevilge 3 milliarder kroner til investering i medisinsk utstyr og teknologi, samt opprette en nasjonal strategi for medisinsk utstyr.

Kap. 900, post 81 Leverandørutviklingsprogrammet (LUP):

LUP er et offentlig/privat samarbeid, og har gjennom 15 år informert, motivert, mobilisert og samlet offentlige innkjøpere til å utfordre markedet med sine uløste behov, mobilisert markedet og bidratt til utviklingen av flere hundre nye produkter og tjenester som både har spart inn milliarder, skapt nye arbeidsplasser og bedre løsninger for borgerne.

For å bygge en bærekraftig helsenæring trenger næringen a) å kunne utvikle nye løsninger i tett samspill med behovseierne og b) et hjemmemarked som tar løsningene i bruk. LUP som aktør bidrar på begge områder. NHO Geneo anmoder Stortinget til å øke bevilgningen til Leverandørutviklingsprogrammet (LUP) til 10,3 millioner kroner for å videreføre det viktige nasjonale arbeidet med innovative anskaffelser.

NHO Geneo viser også til høringsinnspill fra Helse og Velferd og Legemiddelindustrien.

Vennlig hilsen

Reidar Holst Christensen

Næringspolitisk direktør

NHO Geneo

Ola Eloranta

Fung. kommunikasjonsdirektør

NHO Geneo